

“Kuvitus on visuaalisen journalismin alue jossa voi tehdä asioita, jotka ei onnistu tekstillä tai valokuvalla, ja mikäli kuvitus on hyvä, se sisältää jonkin sellaisen idean, jonka lukija voi oivaltaa itse, ja silloin juttu jää mieleen.”

Ville Tietäväinen, kuvittaja ja graafinen suunnittelija

LEHTIJUTTUJA KUVITETAAN, KOSKA KUVAT...

havainnollistavat jutun aihetta,
kiinnittävät lukijan huomion,
välittävät tunteita,
houkuttelevat lukemaan,
lisäävät lehden esteettistä arvoa,
erottavat lehden kilpailijoistaan ja
luovat lehdelle visuaalisen identiteetin.

MIETI !

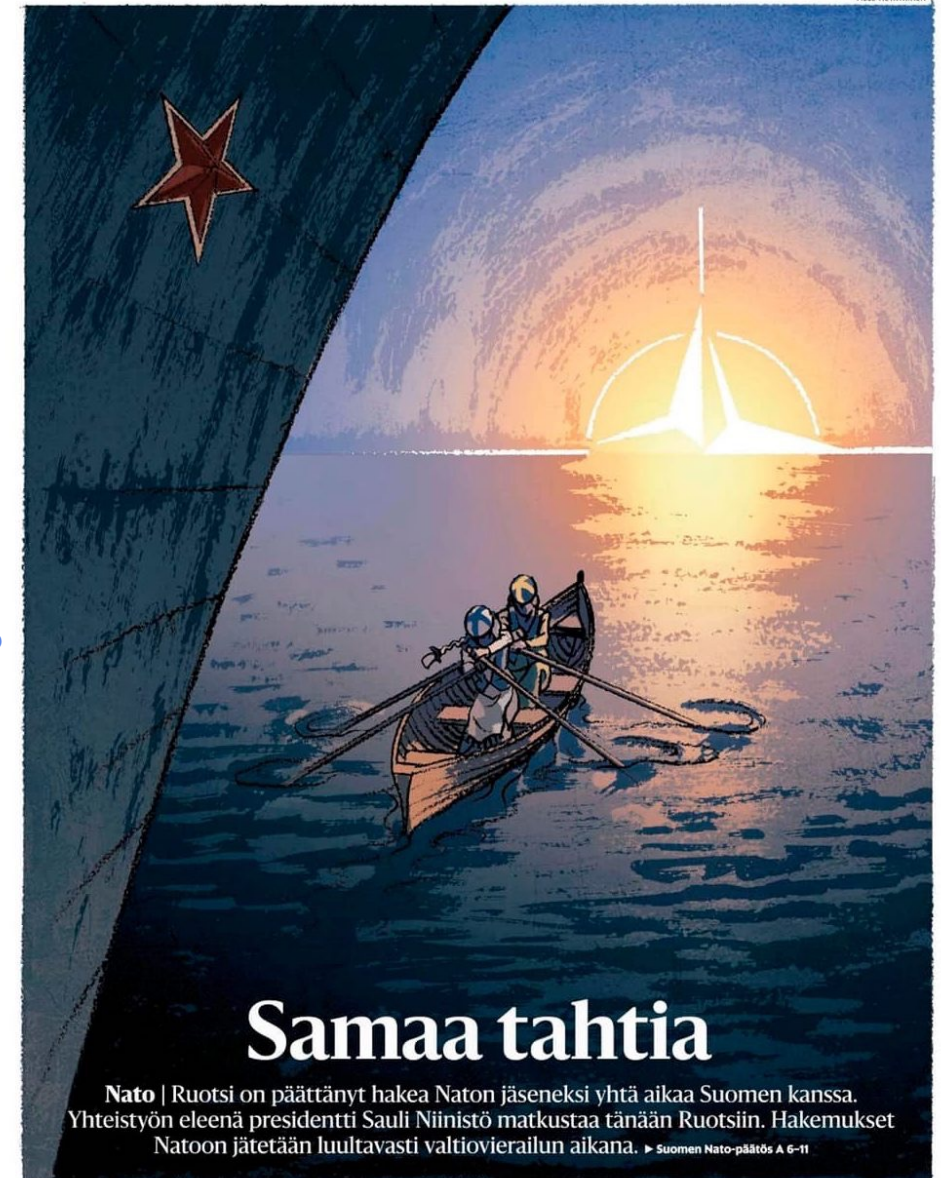
Oheinen Helsingin Sanomien etusivu on Ville Tietäväisen kuvittama, ja liittyy Suomen Nato-jäsenyyden etenemisestä kertovaan juttuun lehden sisäsivuilla.

Lue alta toimittaja Ville Hännisen sitaatti, ja sen jälkeen Hesarin etusivun teksti kuvituksen yhteydessä. Mitä sellaista kuvitus kertoo, mikä ei itse tekstissä näy?

”Parhaimmillaan lehtikuvitus tekee hyvästä lehtijutusta vieläkin paremman. Erityisen nautinnollista on lukea journalismia, jossa kuva ei selitä tekstin jo kertomaa asiaa vaan tuo siihen uusia tasoja.”

Ville Hänninen, toimittaja

Lähde: Kertova kuva, journalistisen kuvituksen mahdollisuuksia ja keinoja, SKS 2018.

Kuvitus Ville Tietäväinen, 2022. Helsingin Sanomat.

Samaa tahtia

Nato | Ruotsi on päättänyt hakea Naton jäseneksi yhtä aikaa Suomen kanssa. Yhteistyön eleenä presidentti Sauli Niinistö matkustaa tänään Ruotsiin. Hakemukset Natoon jätetään luultavasti valtiavierailun aikana. ▶ Suomen Nato-päätös A 6-11

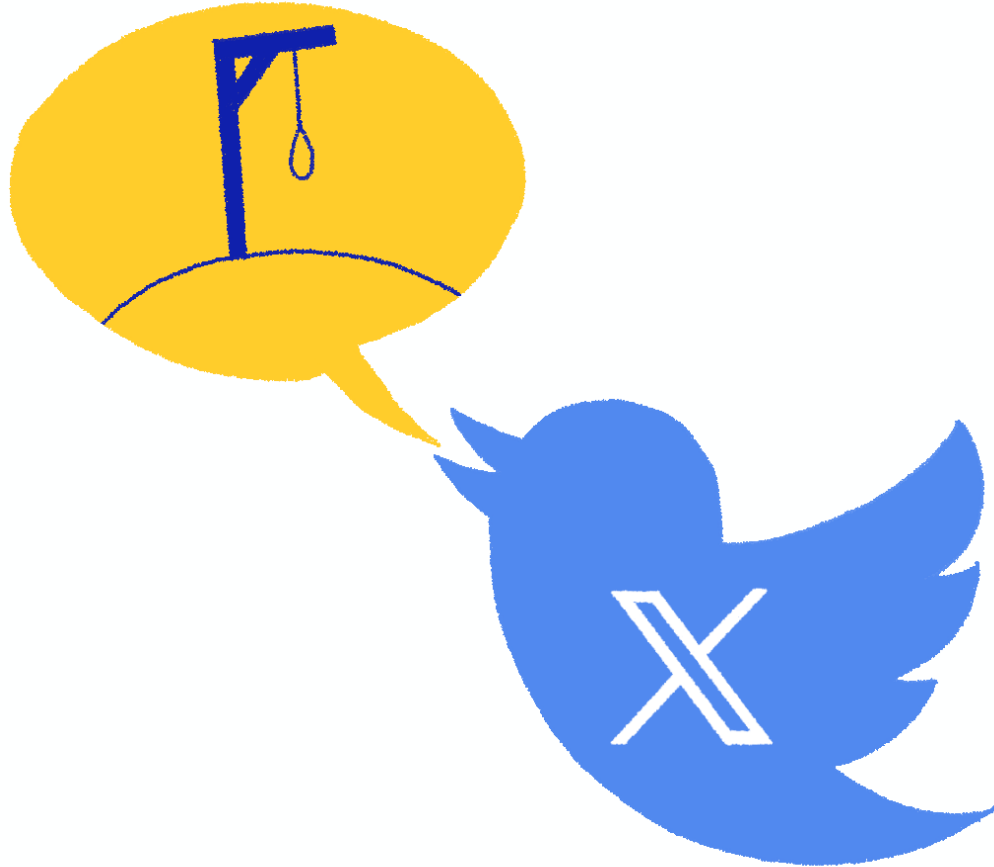
*“Kuvittaminen on kiteyttämisen,
kärjistämisen ja olennaisen etsimisen
taidetta. Kuvittamisella pystyy
konkreettisen lisäksi esittämään
abstrakteja aiheita, niin kuin demokratia
tai tunteet.”*

Ville Tietäväinen, kuvittaja ja graafinen suunnittelija

LEHTIKUVITUKSEN LAJEJA JA MAHDOLLISUUKSIA

Piirustustaito ja hyvä mielikuvitus ovat kuvittajan välineitä, mutta niiden lisäksi tarvitaan taustatyötä ja yleistietoa, johon kuvitus nojaa.

Jutusta riippuen kuvittaja kaivaa pakistaan sopivat työkalut. Toimeksiantojen kirjo on laaja.

KÄSITEKUVITUS

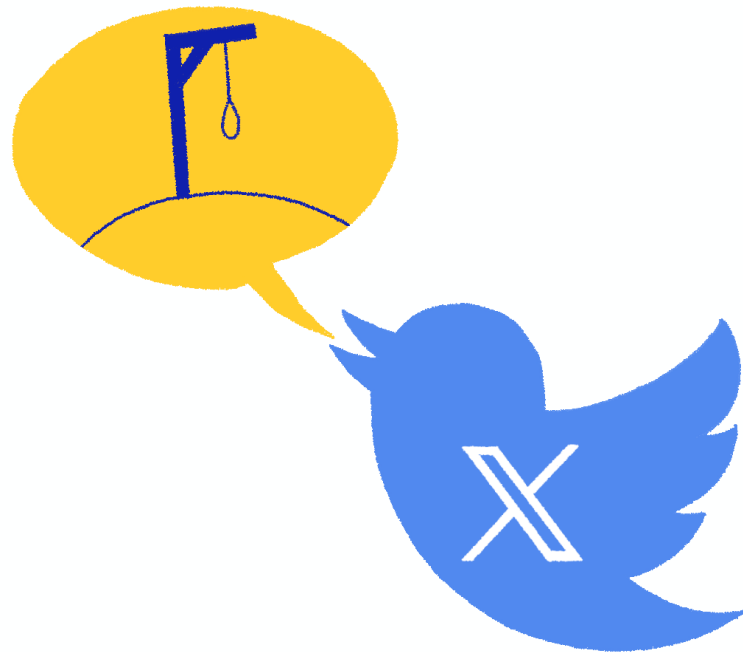
Utiskuvan luonne on dokumentaarinen: kuvataan oikeasti tapahtunutta.

Abstraktien aiheiden, kuten demokratian tai propagandan käsitteitä on vaikeaa, ellei mahdotonta esittää valokuvin.

Tarvitaan siis kuvittajaa.

Mistä oheinen kuvitus mielestäsi kertoo?

Vihapuheesta on tullut näkyvä
osa verkon toimintakulttuuria

KÄSITEKUVITUS

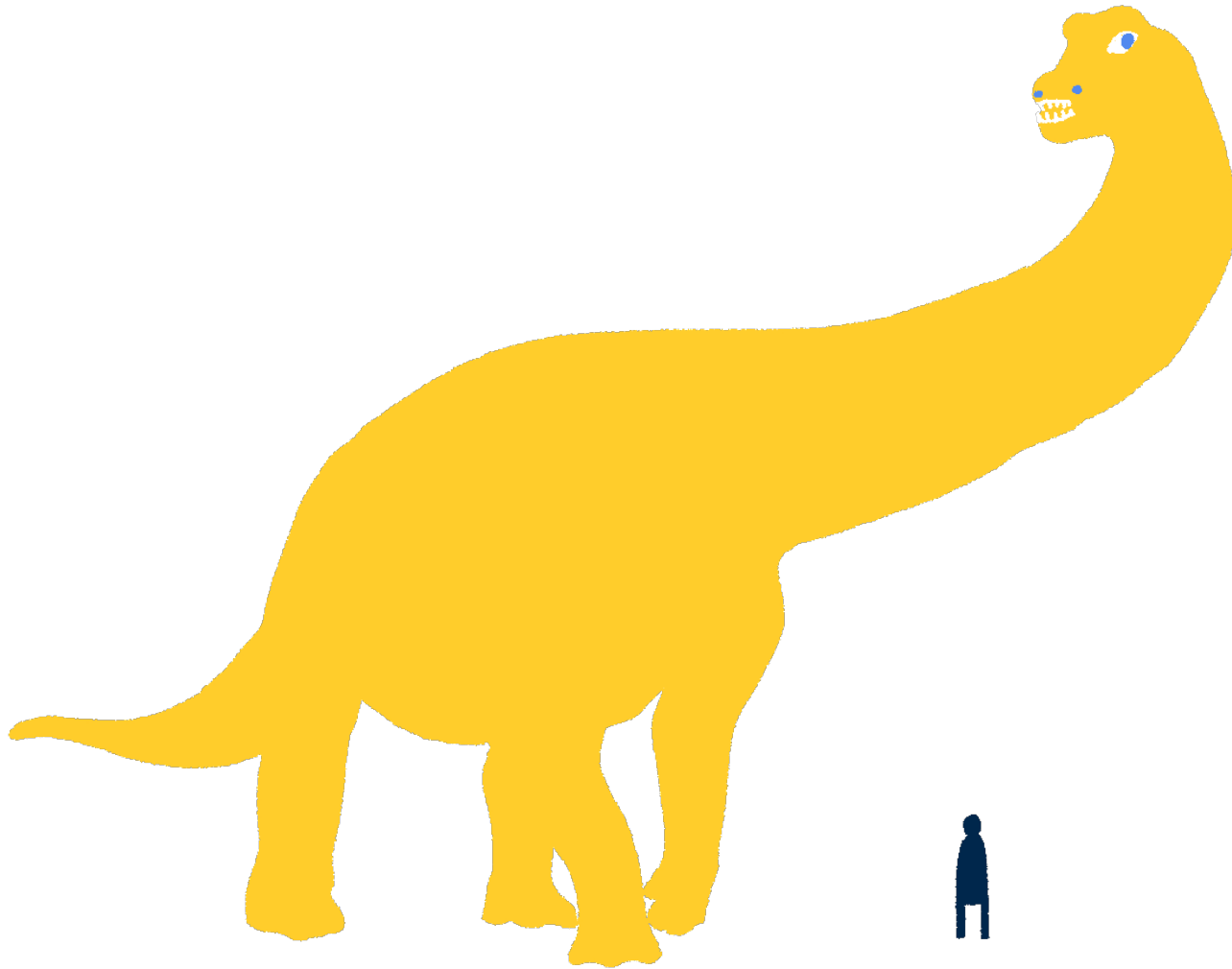

REPORTAASIKUVITUS

Useimmiten lehdissä julkaistaan valokuvareportaaseja. Lukija pääsee ikään kuin paikan päälle.

Juttuja tehdään myös aiheista, joista ei ole saatavilla valokuvamateriaalia, tai aihe voi olla liian herkkä.

Reportaasikuviitus ei varsinaisesti välitä tietoa, vaan luo jutulle tunnelman ja näkökulman.

OPETUSKUVITUS

Jos vieraillet keskiaikaisessa kirkossa, löydät seiniltä maalauksia, joiden tarkoitus on ollut paitsi koristaa, myös opettaa esimerkiksi moraalia ja kristillisiä tapahtumia.

Kuvittamisella on siis kirjapainotaitoa pidemmät juuret.

Nimensä mukaisesti opetuskuviuksen tarkoitus on opettaa ja havainnollistaa, kuten tässä dinosauruksen valtavaa kokoa suhteessa ihmiseen.

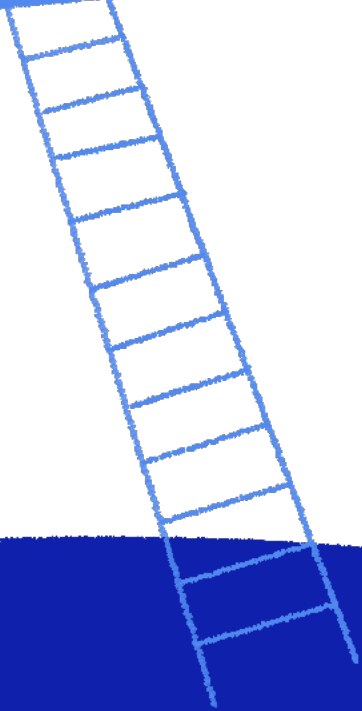
HENKILÖKUVITUS

Henkilökuvitus rakentaa kuvattavasta ennen kaikkea luonnekuvaa.

Hyvässä henkilökuvassa kiteytyy kuvattavan luonteesta, historiasta tai toiminnasta jotakin oleellista ja oivaltavaa.

Lehtijuttu, teksti, tuo henkilökuvitukselle taustatarinan.

Henkilökuvituksen sukulaisia ovat karikatyyrit ja pilakuvat, joissa irrotellaan ja piirteitä liioitellaan selkeämmin kuin henkilökuvituksessa.

KUVITELLUT MAAILMAT

Tulevaisuutta ja erilaisia utopioita tai visioita on mahdotonta päästä tallentamaan kameralla.

Kuvittaja voi siis kertoa myös olemattomista ja näkymättömistä maailmoista.

Rajana on vain mielikuvitus!

HUOM!

Katso esimerkkejä lehtikuvituksista Ville Tietäväisen [kotisivulta!](#)

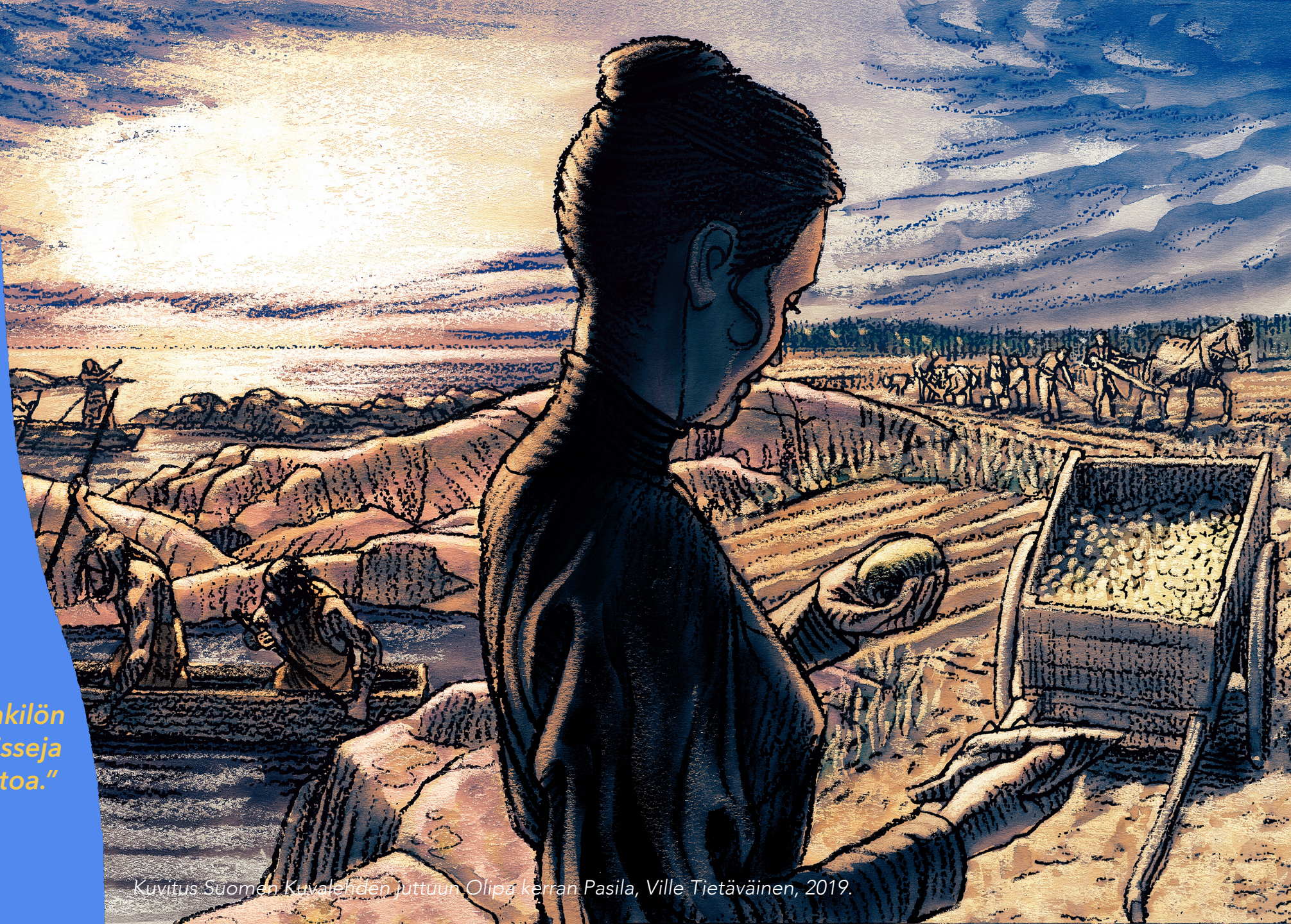
MIETI !

Ville Tietäväisen kuvittama Suomen Kuvalehden juttu *Olipa kerran Pasila* kertoo maapallon historiasta Helsingin Pasilan näkökulmasta. Lue alta Tietäväisen sitaatti. Mitä luulet kuvittajan tarkoittavan pienten universumien luomisella?

"Kuvittajan työssä on parasta se, että saa ikään kuin luoda pieniä universumeja yhden henkilön voimin, ilman kompromisseja ja suurta tuotantokoneistoa."

Ville Tietäväinen

[Lue juttu verkossa.](#)

TEHTÄVÄ: Otsikko ja idea

Ideointi tekstin ja jutun aiheen pohjalta on kuvittajan työn ensimmäinen vaihe.

1. Valitse kolmesta lehtiotsikosta yksi kuvituksen aiheeksi.
2. Panosta ideointiin! Sulje silmät ja anna mielikuvituksen rullata! Mitä mielikuvia otsikosta pulpahtaa mieleen? Mitä kuvassa voisi tapahtua? Mitä symboliikkaa tai viittauksia esimerkiksi historiaan tai populaarikulttuuriin voisit käyttää? Kirjaa ylös hulluimmatkin ideat esimerkiksi ajatuskartaksi.
3. Luonnostelee ideoinnin pohjalta kuvitus lyijykynällä paperille.
4. Tutkikaa yhdessä luonnoksia. Vinkit keskusteluun löytyvät seuraavalta dialta.
5. Tehtävä voi jäädä ideointiharjoitukseksi tai sitä voi jatkaa valmiiksi kuvitukseksi eri tekniikoin: tussaten, piirtäen, maalaten tai digitaalisesti. Liitä lopuksi otsikko ja lähde kuvituksen yhteyteen.

”Liikkumattomuus on megaluokan ongelma”,
arvioi olympiakomitean pomo Jan Vapaavuori
Keskisuomalainen, 13.7.2023

Miksi sodissa ammutaan? Eikö niissä voisi
vaikka painia?

Lasten tiedekysymykset, Helsingin Sanomat 22.6.2023

Hiljaisuus palauttaa stressistä
Hyvä Terveys, 23.6.2023

TEHTÄVÄ: Otsikko ja idea

Keskustelkaa:

Miltä valmiin tekstin pohjalta ideoiminen tuntui?

Mikä otsikoista tuntui helpoimmalta ja mikä vaikeimmalta kuvittaa, ja miksi?

Auttoiko tietoinen ideointiin panostaminen?

Millaisia ideoita ja oivalluksia syntyi?

Millaisia näkökulmia kuvitukset tuovat teksteihin?

Poikkeaako kuvitusten sävy otsikon sävystä, ja voiko esimerkiksi huumorilla keventää raskasta aihetta?

Tuntuuko siltä, että ideointia ja luonnostelua täytyy vielä jatkaa, vai onko idea jo riittävän toimiva?

”Liikkumattomuus on megaluokan ongelma”,
arvioi olympiakomitean pomo Jan Vapaavuori
Keskisuomalainen, 13.7.2023

Miksi sodissa ammutaan? Eikö niissä voisi
vaikka painia?

Lasten tiedekysymykset, Helsingin Sanomat 22.6.2023

Hiljaisuus palauttaa stressistä
Hyvä Terveys, 23.6.2023

TEHTÄVÄ: Henkilökuva ja karikatyyri

Henkilökuvia ja erityisesti karikatyyreja voi tehdä vain tunnetuista julkisuuden henkilöistä: lukijan on pystyttävä tunnistamaan kuvituksen kohde.

Perehdy valitsemaasi henkilöön, hänen persoonaansa ja historiaan: mistä henkilö on tunnettu, mitä hänestä on kirjoitettu, millainen hänen julkisuuskuvansa on ja millaisia kuvia hänestä on jo julkaistu. Millaiset puheet, eleet, ilmeet tai toiminta tuntuvat henkilölle tyypillisiltä?

Tee henkilökuva valitsemastasi henkilöstä. Käytä piirtäessä hyväksesi henkilön kaikkein tunnistettavimpia piirteitä. Karikatyyriä tehdessä piirteitä on tapana huomattavasti liioitella: pitkä on todella pitkä ja lyhyt todella lyhyt.

Muista, että henkilökuvuksessa tärkeintä on oivaltava tulkinta, ei tekninen suoritus!

Lähteet:

Hänninen, V. , Tietäväinen, V. 2018. Kertova kuva, journalistisen kuvituksen mahdollisuuksia ja keinoja. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki, 2018.